

САМОСТАЛНА ДЕМОКРАТСКА СРПСКА СТРАНКА ПРОГРАМ ЗА 2013-2017.

Самостална демократска српска странка у наредном четворогодишњем раздобљу жели унаприједити своју политику водеће мањинске странке у Републици Хрватској која дјелује на вриједностима антифашизма, грађанске једнакости и социјалне праведности. Посредством ових вриједности СДСС ће се борити за афирмацију права припадника српског народа у Хрватској, међуетничку толеранцију, једнакост грађана и њихових животних средина те посебно угрожену социјалну једнакост и социјалну праведност грађана Хрватске. СДСС посебно брине нарастање социјалне неједнакости и даљње слабење социјалне праведности, те ће стога стварати претпоставке за стратешку сурадњу с другима странкама сродне политичке оријентације.

I

Повратак избјеглица и права изгубљених током рата

Ни 22 године од почетка и 18 година од завршетка рата у Хрватској значајан број избјеглица, посебно Срба, није се вратио својима кућама или то није у могућности направити. Омогућавање повратка и стварање увјета за повратак зато и даље остају приоритетна задаћа Самосталне демократске српске странке. То се посебно односи на наставак обнове у рату разорених обитељских кућа, реализацију стамбеног збрињавања бивших носилаца станарских права и стварање увјета за останак оних који су се вратили или ће се вратити. Убрзавање процеса стамбеног збрињавања те поједностављење и појефтинијење увјета откупа станова за оне који их желе откупити СДСС сматра нужном претпоставком успјешне реализације Програма стамбеног збрињавања. Конвалидација радног стажа треба бити довршена укључујући и потребу ревизије у свим оним случајевима у којима није поштован закон. У наредном раздобљу потребно је пронаћи рјешење за неисплаћене мировине свима онима који су их стекли прије рата а нису им исплаћиване током рата.

II

Суочавање с посљедицама рата и природом ратних политика

Судбина 1.704 особе које се још увијек службено воде као нестали, од тога 736 Срба, а 968 Хрвата и даље је од изнимне хумане и политичке важности, па ће због тога СДСС устрајно радити на томе у сурадњи с удружењима која се баве несталим и утврђивањем судбине несталих, те представницима хрватске и других влада у регији. Адекватно обиљежавање мјеста страдања припадника српског народа те стварање законских и других претпоставки за изједначавање цивилних жртава рата такођер ће бити у фокусу нашег политичког дјеловања. Исто можемо рећи за суђења за ратне злочине и заштиту жртава, без обзира на то које су националности било починитељи било жртве. У том смислу је неопходно промијенити још увијек различиту судску праксу у Хрватској, непрофесионалност и пристраност у односу према злочинима почињеним од стране Хрвата и злочинима од стране Срба, а у којима се жртве српске националности још увијек мање жртве, него ли жртве хрватске националности, а починитељи хрватске националности још увијек мање злочинци од починитеља српске националности.

Посебно је важно да се прекине пракса осумњичења и оптуживања недужних људи српске националности. Дистанцирање од ратних политика које су имале за циљ етничко чишћење с једне и подизање нових „политичко-цивилизацијских“ зидова између друштава у новонасталим државама остат ће трајна и важна активност у политици СДСС-а.

III

Унапређење положаја националних мањина и међуетнички, посебно хрватско-српских односа

Положај националних мањина у Републици Хрватској унапређује се споро, уз отпоре и присутну атмосферу нетолеранције. То посебно вриједи за Србе, али и припаднике других мањина као што су Роми и Бошњаци. И даље се настоји оспорити и дерогирати Уставни закон о правима националних мањина, посебно у сфери политичких права, чему се треба снажно одупирати. Премда су одржана три изборна циклуса за мањинска вијећа, статус доброг дијела њих и даље је неријешен, па је потребно тражити досљедну примјену закона, а у мјери у којој је то потребно и унапређење законских одредби.

Запошљавање припадника националних мањина, посебно српске, умјесто да расте у складу с акцијским плановима, оно опада, а право на културну аутономију Срба у сфери образовања и језика се наилази на озбиљне отпоре. Мањинске српске школе нису регистриране ни након 12 година, а одредбе о службеној употреби српског језика и ћириличног писма настоје се компромитирати и изузети од примјене. Томе СДСС зато треба посветити посебну пажњу и осигурати политичко дјеловање којим ће се то промијенити. Унапређење положаја српске и других заједница треба бити у функцији унапређења међуетничких односа и међуетничке толеранције у Хрватској. У ту сврху треба радити на повратку садржаја заједничке хрватско-српске историје у наставне програме те обнови споменичке и културне баштине Срба у Хрватској која је у протеклих 20 година уништена и девастирана.

IV

Родна и добна равноправност те равноправност особа с инвалидитетом

СДСС сматра својом посебном задаћом да унутар себе и у друштву ствара претпоставке за бољу заступљеност жена, младих и особа с инвалидитетом те стога у сљедећем четворогодишњем раздобљу осигурати много значајнију заступљеност жена и младих у чланству, властитом руководству и представницима на локалној и државној разини. Бригу о старијим особама посредством социјалне и здравствене политике те посредством властитог активизма задржат ће важним дијелом својих локалних политика. Заједно с остали политичким странкама ће радити на стварању бољих буџетских претпоставки за унапређење права особа с инвалидитетом у пријезову, образовању, запошљавању и разоноди.

V

Медији: независност новинарске струке и унапређење новинарске етике

СДСС независност новинарске професије сматра важним ступом слобода, права и демократског одлучивања, а тиме и дјеловања политичких странака. Угрожавање професионалности, независности новинара и непоштивање новинарске етике постали су озбиљан проблем хрватске јавности и њезине демократије. СДСС сматра да је због тога неопходно очувати институције јавних медија и учинити их мјестом унутар којег се обнавља професионалност и етичност. Однос према мањинама или мањинским темама, посебно оним српским, и даље су оптерећене предрасудама, негативним ставовима и неријетко неистинама, полуистинама и прешућивањем. Промјену медијске слике и медијске политике о Србима и о другим мањинама СДСС држи важном претпоставком за развијање толерантног друштва и унапређење права припадника мањинских заједница.

VI

Правосуђе

Непристрано и ефикасно правосуђе у свим његовим дијеловима још увијек је идеал којем све политичке странке у Хрватској требају тежити, посебно при избору судца и државних одвјетника, надзору рада судова и државних одвјетништава, њихову професионалном напредовању. СДСС је посебно осјетљив према непрофесионалном или пристраном поступању у бројним имовинским, казним или кривичним предметима који су се тicali припадника српске заједнице, а због којих су многи до данас остали без права на рад, на стан, на имовину, на уштеђевину, на једнак третман при одговорности за ратне злочине, на право на правично суђење или суђење у разумном року. У наредном периоду СДСС ће посебну пажњу посветити томе да се зајамчи правично дјеловање правосудних институција Републике Хрватске у заштити имовинских права грађана Хрватске српске националности те непроцесуираним ратним злочинима почињеним према припадницима српске заједнице и заштити права жртава рата српске националности.

VII

Локална самоуправа

СДСС сматра да је неопходно јачати власти локалне самоуправе у Републици Хрватској и провести мјере децентрализације. СДСС такођер сматра да смањење броја јединица локалне самоуправе само по себи није јамство уштеда у државном прорачуну а поготово није јамство унапређења положаја грађана у локалним заједницама. Сматрамо да је неопходно повећати функционалност јединица локалне самоуправе адекватнијом пореском политиком и политиком доприноса. У случајевима слабије развијених опћина, посебно оних на подручју посебне државне скрби, брдско-планинском и оточном подручју потребне су посебне мјере државе у циљу подизања рazine њихове функционалности. Кад су у питању опћине с мањинским становништвом, било српским или других мањина, потребно је водити трајну политику њихове одрживости као дијела политике мањинских права зајамчених међународним споразумима и домаћим законодавством.

VIII

Уравнотежен економски развој и посебне мјере развојне политика према подручјима с најнижим развојним стопама

Неуравнотежени економски развој представља један од главних извора грађанске неједнакости, економске нерационалности и демографско-политичке нестабилности. Будући да међу економски најнеразвијеније спадају у рату страдала и етнички мјешовита подручја, о политици уравнотеженог економског развоја овиси и остваривање права припадника националних мањина, посебно српске. Због тога СДСС сматра да је неопходно донијети Закон о потпомогнутим подручјима и формирати Фонд за развојне програме, а једно и друго треба проматрати као инструменте који требају омогућити јединицама локалне самоуправе, задругама, мало-подузетницима и ОПГовима потенцијале кориштења средстава ЕУ. СДСС сматра да се та политика уравнотежења на овим подручјима мора темељити на усклађеном дјеловању државне политике и локалних иницијатива.

IX

Социјално и еколошки осјетљива економија: пољопривреда, мало подузетништво и реиндустријализација

Хрватска економија девастирана је у три витална подручја: индустрији, енергетици и пољопривреди, и то лошим дерегулацијским мјерама и лошим господарењем. Њихова обнова представља неискориштену прилику. СДСС сматра да би било штетно уколико би се та обнова темељила на одсуству државне регулације, посебно уколико би била социјално и еколошки неосјетљива. Социјална осјетљивост у првом се реду треба заснивати на досљедној заштити радничких права и политици развоја која јамчи раст запослености. Еколошка осјетљивост за хрватску као пољопривредну и туристичку земљу представља развојни императив.

X

Образовање, наука и култура

За разлику од индустрије и пољопривреде, образовање и наука донекле су очувани унаточ отвореном процесу девастације. Да би се тај процес зауставио потребно је донијети стратегију развоја образовања и науке, реформирати законодавство и повећати издвајања за образовање и научна истраживања. СДСС сматра да како стратегија тако и законске реформе требају створити нове, рационалније претпоставке за очување јавног образовања и јавних научно-истраживачких институција. Што се повећања издвајања за образовање и науку њих треба тражити у унутрашњим и вањском прорачунском надзору и расподјели приоритета. У хрватској образовној и културној политици важно мјесто требала би имати и њезина мањинска компонента. То још увијек није случај, па ће СДСС инсистирати на афирмацији вриједности, садржаја и артефаката значајних за Хрватску и српску мањину. Такођер ће се радити на томе да се у основним и средњим школама дође до интегралног курикулума за цијело подручје Хрватске, на признавању посебности мањинских садржаја у склопу образовног процеса и на регистрацији мањинских образовних институција.

XI

Социјална и здравствена политика

Социјална и здравствена политика друго је подручје које је у процесу слабљења, а који процес у интересу уставних права грађана и у интересу социјално-политичке стабилности треба зауставити. СДСС подржава рационализацију трошкова, посебно у подручју здравства, али заговара мјере у којима се приватни здравствени сектор неће развијати тако да се тиме умањује или ускраћује средства потребна за одржавање и развој јавног сектора. Мјере социјалне политике на повратничким подручјима потребно је унаприједити а не ограничавати, стога ће се СДСС успротивити ограничавање програма помоћи старијим и немоћним особама на том подручју.

XII

Сурадња у регији

Регија, посебно подручје бивше Југославије, представља неискориштен и важан потенцијал економског развоја и политичке релевантности. Због тога СДСС сматра да сурадња у регији у форми неког регионалног модела треба бити приоритетна задаћа хрватске политике. Ступ те сурадње свакако треба бити сурадња између Хрватске и Србије. О тој сурадњи овиси унапређење међунационалних и међудржавних односа регије, па тиме и положај мањина у њима па ће јој СДСС из тих разлога настојати доприносити.

XIII

Позиционирање у ЕУ

Хрватска ће у наредном раздобљу требати почети стварати своје мјесто и своју улогу у ЕУ. То ће моћи постићи стварањем нових партнерства, одређивањем својих политичких приоритета и јачањем својих апсорпцијских капацитета. О успјешности тога овисит ће предности и мане европскога чланства. Као и у вријеме процес приступања за СДСС ће тако и ово бити важан дио политике.

XIV

Вањска политика

Након уласка у НАТО и након уласка у ЕУ хрватска вањска политика добива нову димензију и нове перспективе вањске политике унутар којих може афирмирати своје интересе. Уз то јој се отварају перспективе за сурадњу са другим земљама, као што су Русија и Кина, с којима може унаприједити своје економске и своје вањскополитичке потенцијале. СДСС сматра изнимно важним да Хрватска доприноси јачању УН и његових активности, као и јачању мултилатералних организација попут ОЕССа.

XV

Сурадња с домаћим и међународним странкама

У наредном раздобљу СДСС ће се посветити развијању стратешке сурадње са странкама социјалдемократске и социјалистичке оријентације у земљи, а у циљу јачања тог дијела политичке сцене у Хрватској. Истовремено ће се посветити сурадњи са странкама сродне оријентације у регији те развијању сурадње са социјалистичком интернационалом и европским социјалистима.